

AUC-paper 2001

Planlægning/sanering af vejvisning i større byer – pilotprojekt fra Hillerød samt andre eksempler

Kim Schwartzlose
Projektleder
Carl Bro as
Granskoven 8
2600 Glostrup
Tlf. 4348 6939
E-mail: ksw@carlbro.dk

Gennemgribende sanering af vejvisning - pilotprojekt i Hillerød

Hillerød Kommune, Vejdirektoratet og Carl Bro as har udarbejdet et forslag til en enklere og mere overskuelig vejvisning i Hillerød by. Det er første gang, at der foretages en total planlægning af al vejvisning helt fra bunden i en større by i Danmark. Projektet er nu ved at blive realiseret, og der indgår bl.a. nye vejvisningsprincipper, som medfører omfattende ændringer i vejvisningen. De foreløbige erfaringer med ændringerne af skiltningen i byen er positiv – også selv om al skiltningen endnu ikke er helt på plads. De nye vejvisningsprincipper kommer til at indgå i de nye vejregler for vejvisning, hvor der bl.a. udarbejdes et hæfte med en procedurebeskrivelse for, hvordan en kommune kan sanere vejvisningen i en by.

Carl Bro as er nu i gang med et tilsvarende projekt for Randers Kommune.

Baggrund

Vejvisning i byerne rummer særlige problemer for vejbestyrelserne. De større byer er knudepunkter, og det medfører en omfattende geografisk vejvisning til bl.a. nabobyerne. Fra private og offentlige virksomheder er der mange ønsker om servicevejvisning, og det har de fleste steder ført til en omfattende servicevejvisning. Hertil kommer al anden skiltning som er nødvendig i en by.

Resultatet er de fleste steder endt med en "skilteskov". Det betyder, at vejvisningen bliver uoverskuelig, og at trafikanterne alt for nemt overser den information, de har brug for. Æstetisk ser det heller ikke pænt ud med alt for mange skilte.

I mange større byer har kommunen igennem de seneste år fået en del henvendelser fra politikere, erhvervslivet og fra byens borgere vedrørende forbedring af vejvisningen i byen. I Hillerød kommune drejede mange af henvendelserne sig om, at ikke stedkendte trafikanter havde svært ved at finde rundt i Hillerød. Derfor besluttede kommunen, at vejvisningen i og omkring byen skulle forbedres.

Registrering

I samarbejde med Vejdirektoratet og Carl Bro as blev den eksisterende vejvisning i Hillerød by registreret og analyseret. Det viste sig, at Hillerød har de samme problemer som de fleste andre byer.

Idet større byer er knudepunkter, medfører det en del geografisk vejvisning til bl.a. nabobyerne.

Fra private og offentlige virksomheder er der mange ønsker om servicevejvisning, og det har flere steder ført til opsætning af en del servicevejvisningstavler. Hertil kommer al anden skiltning, som er nødvendig i en by. Der er således flere steder i Hillerød – som det også ses i mange andre større byer – opsat for mange skilte som tilsammen danner en "skilteskov". Det betyder, at vejvisningen bliver uoverskuelig, og at trafikanterne alt for nemt overser den information, de har brug for.

Mange skilte bidrager heller ikke positivt til det æstetiske indtryk af en by. Det er vigtigt at være kritisk og kun bruge det absolut nødvendige antal skilte. Derudover skal vejvisningen søges indpasset under hensyntagen til det omgivende miljø.

Uoverskuelig vejvisning

Det blev besluttet at "viske tavlen ren", dvs. at starte med planlægning af vejvisningen helt fra bunden. Den første del af projektet bestod i at indsamle data, der skulle danne grundlaget for opgaven. Blandt andet:

- Diverse kort, tegninger, trafikplan etc.*
- Registrering af byer omkring Hillerød
- Registrering af virksomheder og servicemål i byen, herunder registrering af type, antal besøgende og hvilke køretøjer, der besøger målet (f.eks. om der kommer lastbiler)
- Uheldsdata for hele vejnettet
- Miljøhensyn og særlige kørselsrestriktioner
- Trafiktal og trafiksammensætning
- Hastighed (skiltet og målt)
- Fotoregistrering af eksisterende vejvisning i samtlige kryds og strækninger, herunder antal vejvisere, placering, synlighed samt tekst og symbol på tavlerne
- Vejnavneskiltes placering, synlighed og tekst
- Husnumre (på udvalgte strækninger).

Det indsamlede materiale blev analyseret, f.eks. blev der foretaget en uheldsanalyse af alle kryds og strækninger.

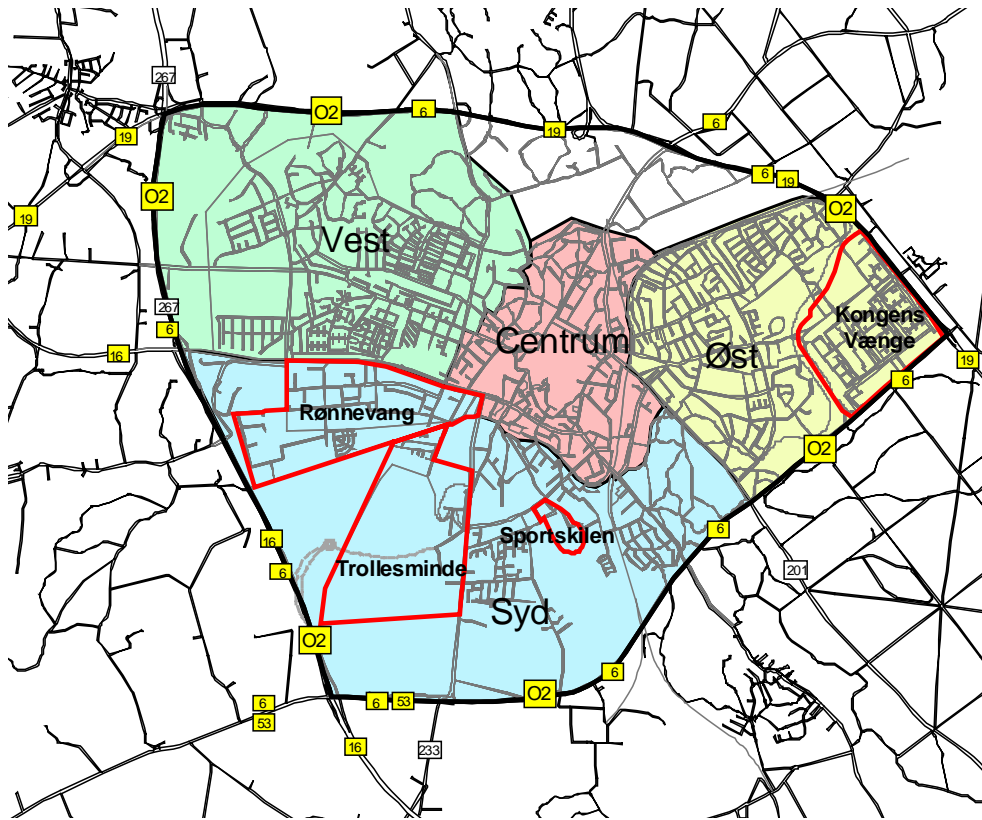
Begrænsning af vejvisningen

Det viste sig, at det eksisterende vejnet omkring Hillerød by var velegnet til at få etableret en ringrute omkring byen. Fordelen ved en ringrute uden for centrum er, at den kan fordele trafikken på en veldefineret fordelingsring, og fra ringen kan der vejvises mod forskellige bydele. Samtidig kan en ringrute medvirke til, at en del af den gennemkørende trafik ledes uden om centrum. Ringruten i Hillerød består af stats- og amtsveje.

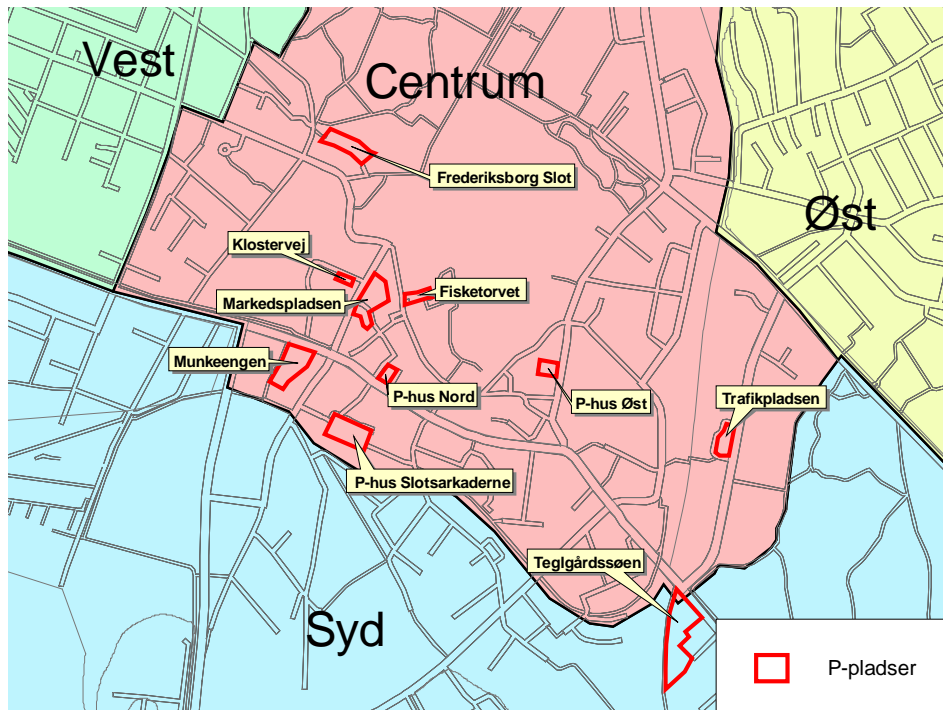
Der var derudover mulighed for at inddele byen i områderne Vest, Øst, Syd og Centrum. Inden for bydelene findes erhvervs- og sportsområder, som kunne navngives. Desuden kunne de større parkeringspladser navngives. Ringruten, bydelene og områdenavnene gav mulighed for en betydelig forenkling af skiltningen, og grundlaget for det nye vejvisningsprincip i byen var skabt. Hvis en trafikant f.eks. skal fra København til Frederiksborg Slot, vejvises først mod "Hillerød", herefter via ringruten mod "Hillerød C". I centrum begynder P-vejvisningen, og i dette eksempel vil "P-Frederiksborg Slot" vejvise mod slottet. Når trafikanten skal ud af byen vejvises først mod ringruten. Fra ringruten vejvises mod de relevante geografiske mål og rutenumre.

---

* Oversigtskort over landsdelen + byen, detailplaner af kryds, digitalt grundkort, vejadm. kort, oversigtskort af skiltede hastigheder, kørselsrestriktioner, turistkort, kommuneplan, trafikplan, oversigtskort med trafikbelastning, uheldsoversigtskort etc.

Ringrute, bydele, områder mv.

Navngivning af P-pladser

Vejvisning til Hillerøds erhversvirksomheder bliver også lettere. Indenfor bydelene navngives flere af de områder, hvor virksomhederne er koncentreret. Virksomhederne kan dermed fortælle deres kunder, hvilket område de ligger i, f.eks. ”Trollesminde”. Når trafikanterne er kommet til området vejvises til de enkelte firmaer, bl.a. på informationstavler ved adgangsvej(e) til området. Tilsvarende navngives et område med mange sportsfaciliteter.

Der bliver også etableret informationstavler ved indfaldsvejene til byen, og på ”grænsen” mellem de enkelte bydele. Der opsættes også informationstavler ved parkeringspladserne i centrum.

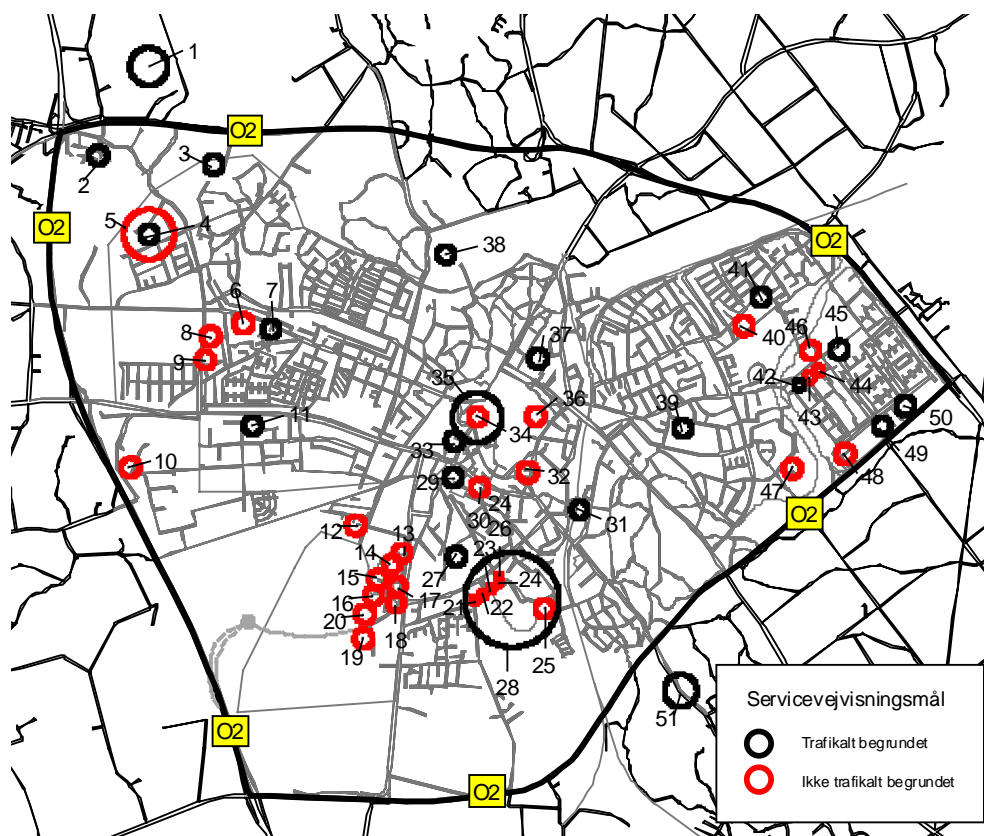
Mål hvortil der vejvises

Ud fra de oplysninger, der kunne indsamles for hvert mål i byen, blev der foretaget en vurdering af, om målet er trafikalt begrundet. Kun de mål, der blev vurderet som trafikalt begrundede, får vejvisning fremover.

For at få en konkret vurdering af, hvornår vejvisningen til et servicemål er trafikalt begrundet, blev blandt andet følgende lagt til grund for afgørelsen:

- *Det er nødvendigt at tage hensyn til målet på baggrund af kommunens trafikplan. For eksempel kan trafikplanen prioritere at overflytte trafik fra den nærmeste vej mod målet til en overordnet vej (men længere rute) af hensyn til miljøbelastning, trafiksikkerhed eller lignende.*
- *Servicemålet har et stort antal ikke stedkendte besøgende.*
- *Servicemålet besøges af et stor antal lastvognstog.*
- *Vejnettets kompleksitet gør det vanskeligt at finde vej.*
- *Vejenes trace gør det nødvendigt*

Vejvisning til mål som hovedsageligt benyttes af lokale og stedkendte trafikanter (såsom skoler, vuggestuer, aftenskoler m.v.) betragtes normalt ikke som trafikalt begrundet.

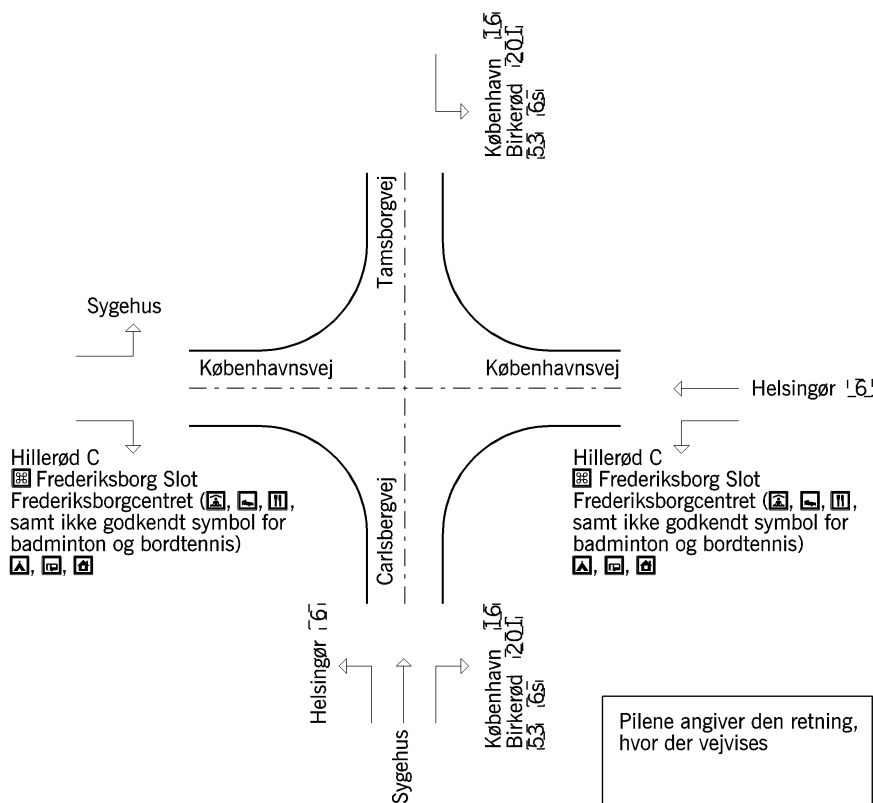
Risikovurdering

Ved registreringen af den eksisterende vejvisning blev det konstateret, at der flere steder blev henvist til mere end 4 vejvisningsmål på samme tid. Undersøgelser har imidlertid vist, at trafikanter har svært ved at opfatte mere end 4 informationer på samme tid, når de samtidig skal koncentrere sig om fodgængere, cyklister, signaler etc. Med det nye vejvisningsprincip tilstræbes det, at der maksimalt er 4 informationer på samme sted. Derfor blev der for hvert kryds foretaget en prioritering af de mål, der var vurderet som værende trafikalt begrundede.

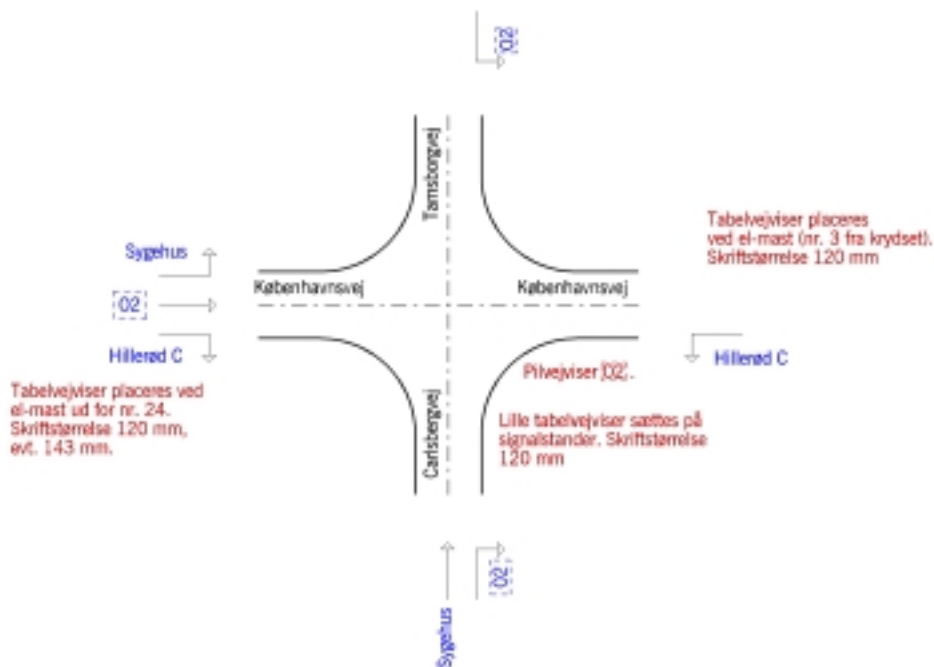
Bl.a. på baggrund af uheldsanalysen blev det konstateret, at der ikke altid blev vejvist ad den mest trafiksikre rute. Svingbevægelsen i kryds og risiko i forhold til cyklister og fodgængere blev vurderet.

Der er lavet en detailvurdering af skiltetype, placering og størrelse af skiltene i alle kryds. Samtidigt er skiltene søgt indpasset så skånsomt som muligt i det omgivende miljø.

Skriftstørrelser og dermed tavlestørrelser blev bragt i overensstemmelse med hastigheden, ofte med mindre skrift end i dag.

Eksempel på registrering af eksisterende vejvisning i et kryds

Forslag til ny vejvisning

Vejnavneskilte

Vejnavneskiltningen i Hillerød by er også blevet registeret.

En god vejnavneskiltning kan være tilstrækkelig information til trafikanter på vej mod et konkret mål. Hvis vejnavneskiltene altid opsættes og udformes efter samme principper, ved trafikanterne altid, hvor deres blik skal rettes mod for at få information om et vejnavn.

I Hillerød blev der udvalgt en del af vejnettet, hvor den eksisterende vejnavneskiltning blev registreret i dagslys og i mørke. I flere kryds var det yderst vanskeligt at se og læse vejnavneskiltene og der blev derfor udarbejdet et notat med forslag til en ny og forbedret vejnavneskiltning.

Eksempel på forslag til ny placering af vejnavneskilte

Husnumre

Trafikanter søger ofte et mål på baggrund af et husnummer. På en udvalgt del af vejnettet i Hillerød blev husnumrene registreret og konklusionen var, at husnumre ofte er vanskelige at se, eller mangler helt. Derfor blev det anbefalet, at der udformes en politik og retningslinier for anvendelse og opsættelse af husnumre. Det er som bekendt ejeren af ejendommen, som er ansvarlig for at husnummeret kan læses af trafikanterne, men kommunen kan inspirere ejerne til at gøre det bedre. En ensartethed i husnumrene er en hjælp, både for private og erhvervsbilister, herunder redningskorpset.

Gennemførelsen

Det samlede resultat af projektet er, at antallet af vejvisningstavler bliver reduceret væsentligt og en dermed reduceret årlig driftsudgift. Samtidigt bliver det mere sikkert og lettere for trafikanterne at finde vej til, fra, og i Hillerød by. Løsningen vil samtidig sikre, at der ikke opsættes skilte, uden at det er nødvendigt af trafikale grunde.

Det er muligt at gennemføre projektet i flere etaper, men politikerne i Hillerød har besluttet, at gennemføre hele projektet på en gang. Vejvisningen i selve byen er nu etableret, mens skiltningen på ringruten er ved at blive etableret.

For at informere byens virksomheder og interesseorganisationer har der været afholdt et informationsmøde, hvortil der var udsendt ialt 140 invitationer. Af hensyn til virksomhederne er der desuden udarbejdet forslag til, hvordan de kan udforme kørselsvejledninger og anvende det i deres brochuremateriale, brevpapir mv.

Beboerne i byen og omegnen er informeret igennem lokalpressen.

Vejregelarbejdet

Projektet har også fungeret som et pilotprojekt, og det har givet erfaringer til gavn for det igangværende vejregelarbejde om vejvisning. En række af de nye vejvisningsprincipper bliver anvendt i en revideret udgave af vejreglen for servicevejvisning. Som et eksempel hæfte til vejreglerne er der også udarbejdet et hæfte med en procedurebeskrivelse for, hvordan et tilsvarende projekt kan udføres i større byer. Begge hæfter er blevet godkendt i Vejregelrådet og bliver nu udsendt til høring.

Erfaringerne fra Hillerød kan direkte overføres til andre større byer.